

י"ט בתמוז תשע"ו, 25 יולי 2016

התעשייה הישראלית עוברת שינוי מבני

- הייצור התעשייתי בקיפאון, על רקע התכווצות מגזר הטכנולוגיה העלית, לצד התרחבות ענפי התעשייה המסורתית.
- במקביל, אנו עדים לתופעה של צמצום התעסוקה בענפי הטכנולוגיה העלית, ומנגד, גידול בענפי הטכנולוגיה המסורתית.
- להערכתנו, התעשייה תמשיך בתהליך התאמה למציאות החדשה, והתבססות על עוצמת הביקוש המקומי, זאת, לאור השקל החזק והחולשה בביקושים בחו"ל.

קיפאון בייצור התעשייתי

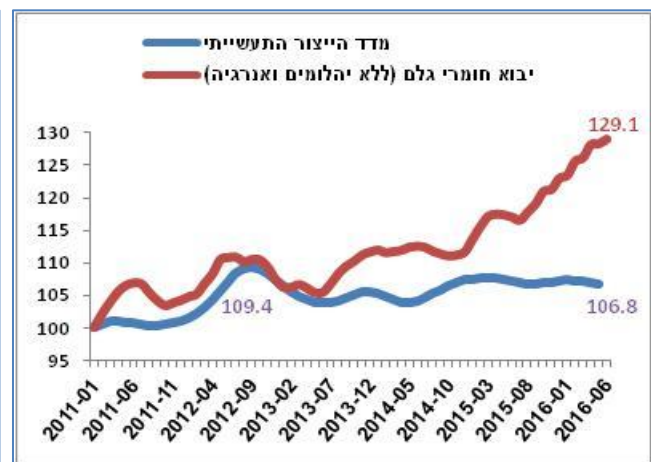
ענף התעשייה, המהווה כ-20% מהתוצר העסקי במשק, סובל מחולשה כבר תקופה ארוכה. זאת, בדומה לענף במרבית המדינות המפותחות. באופן מסורתי, יבוא חומרי הגלם מהווה אינדיקטור לפעילות יצרנית עתידית (בפיגור של חודשים בודדים). עם זאת, כפי שניתן לראות בתרשים מס' 1, מתחילת שנת 2015, יבוא התשומות צומח בקצב מהיר, בעוד שמדד הייצור התעשייתי, המודד את הערך המוסף של התעשייה, נמצא בקיפאון. כפי שנראה בהמשך, עובדה זו, עשויה להיות מוסברת על רקע שינוי בתמהיל הפעילות היצרנית בישראל.

תעשיית ההיי-טק מתכווצת והתעשייה המסורתית מתרחבת

כאשר בוחנים את הנתונים מקרוב, מגלים שבניגוד למקובל לחשוב, מתחילת שנת 2015, הייצור בענפי הטכנולוגיה העלית מתכווץ, בעוד שהייצור בענפי התעשייה המסורתית מתרחב (תרשים 2). ענפי הטכנולוגיה המסורתית, מוטים יבוא תשומות, ועל כן, מאופיינים בערך מוסף נמוך יותר מזה של ענפי הטכנולוגיה העלית. בנוסף, ענפים אלו עתירי כוח אדם. התרחבות הפעילות בענפים בעוצמה טכנולוגית נמוכה, עשויה להסביר את הפער שנפתח בין יבוא התשומות לבין הייצור התעשייתי, וחלק מהגידול במועסקים במשק.

תרשים 2 - מדדי ייצור תעשייתי לפי עוצמה טכנולוגית, מדד, קבועים, מדד, ינואר 2011 = 100

תרשים 1 - יבוא תשומות ומדד הייצור התעשייתי, במחירים קבועים, מדד, ינואר 2011 = 100

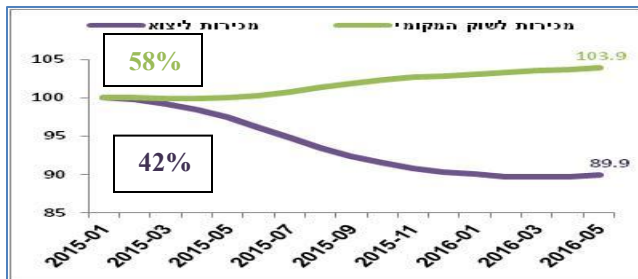
בנוסף, התעשייה המסורתית מגייסת עובדים

מתחילת שנת 2013, אנו עדים לתופעה של צמצום מספר המשרות בענפי הטכנולוגיה העילית, וגידול במספר המועסקים בענפי הטכנולוגיה המסורתית (תרשים 3). במספרים, כל 1% גידול במספר המשרות בענפי העוצמה הטכנולוגית הנמוכה, שקול לקליטה של כ-2,000 מועסקים. המשרות בענפי הטכנולוגיה המסורתית והמעורבת מסורתית, מאופיינות בשכר נמוך יחסית לתעשיית ההיי-טק. הגידול במספר המשרות בענפים אלו, תומך באופן משמעותי בצריכה הפרטית, בשל הנטייה השולית הגבוהה לצרוך של העובדים בענף. זאת ועוד, כפי שעולה מנתוני התעסוקה, שיעור האבטלה בקרב עובדים בעלי רמת מיומנות גבוהה, נמוך מאוד, וסביר להניח כי המפוטרים מענפי הטכנולוגיה העילית, מוצאים מקום עבודה אחר בקלות יחסית בענפי השירותים הטכנולוגיים, אשר נמצאים בצמיחה.

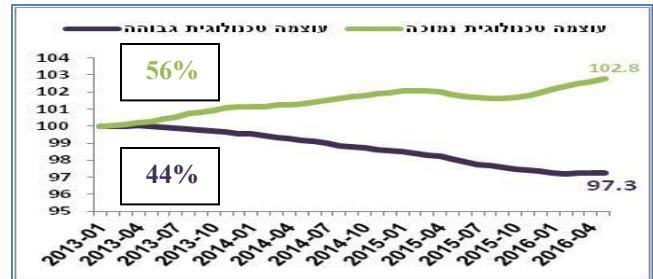
הביקושים המקומיים מובילים את מגמת השינוי בתמהיל הייצור התעשייתי

כבר מספר שנים שהצמיחה בישראל מובלת על ידי הצריכה פרטית, בדומה למגמה במדינות המפותחות בעולם, ומגמה זו לא פסחה על הייצור התעשייתי המקומי. זאת, בנוסף לגידול משמעותי בהשקעות בבנייה למגורים. התעשייה בישראל מסתגלת לעולם של שקל חזק וצמיחה מתונה של הסחר העולמי. לראייה, מתחילת שנת 2015 ועד לחודש מאי השנה, צמח פדיון התעשייה ממכירות לשוק המקומי בשיעור של כ-4%, בעוד שהמכירות ליצוא התכווצו בכ-10% (תרשים 4). נציין כי, מגמה זו עולה בקנה אחד עם התמונה שהוצגה קודם לכן, שכן, הענפים המאופיינים בעוצמה טכנולוגית נמוכה מוטים שימושים מקומיים, בעוד שענפי הטכנולוגיה העילית מוטים יצוא.

תרשים 4- מדדי פדיון מכירות ייצור תעשייתי, מחירים קבועים, מדד, ינואר 2015 = 100
המס' במלבנים = שיעור מסך המכירות

תרשים 3- מדדי משרות שכיר בתעשייה לפי עוצמה טכנולוגית, מדד, ינואר 2013 = 100
המס' במלבנים = שיעור מסך המשרות בתעשייה

עתיד התעשייה הישראלית

המגמות שתוארו לעיל, נמשכות ביתר שאת גם ב-2016. בחודשים אפריל-מאי, מדד הייצור התעשייתי, כמו גם מספר משרות השכיר בענף, שמרו על יציבות ביחס לרבעון הראשון של השנה. בהסתכלות לפי עוצמה טכנולוגית, נרשמה בענפים המאופיינים בעוצמה טכנולוגית נמוכה, בתקופה האמורה, צמיחה של כ-2%, בעוד שבענפים המאופיינים בעוצמה טכנולוגית גבוהה, חלה התכווצות בשיעור של 2%. זאת ועוד, בתקופה זו, הפדיון ממכירות לשוק המקומי צמח בשיעור של כ-3.5%, בעוד שהפדיון ממכירות ליצוא שמר על יציבות. בנוסף, הגידול ביבוא התשומות במחצית הראשונה של 2016, מסמן על המשך המגמה גם בחודשים הקרובים. נציין כי, בחודשים האחרונים, אנו עדים לחולשה בפעילותן של מספר חברות ענק הפועלות בענפים המאופיינים בעוצמה טכנולוגית גבוהה, לחברות אלו השפעה משמעותית על הפעילות בתעשיית ההיי-טק. עם זאת, המגמות עליהן הצבענו, הינן מגמות ארוכות טווח. להערכתנו, התעשייה תמשיך בתהליך התאמה למציאות החדשה, והתבססות על עוצמת הביקוש המקומי, זאת, לאור השקל החזק והחולשה בביקושים בחו"ל.

הסקירה הונחה על ידי מחלקת מאקרו כלכלה ואנליזה בנקאית, בנק דיסקונט

נכתב על ידי: גיא מאור, אנליסט מאקרו ושווקים, guy.maor@dbank.co.il

מנהלת המחלקה: נירה שמיר, כלכלנית ראשית, nira.shamir@discountbank.co.il

הערות ואזהרות כלליות מטעם בנק דיסקונט לישראל בע"מ: הניתוח הכלול בסקירה זו הינו למטרת אינפורמציה בלבד ואין לראות בו המלצה, תחליף לייעוץ אישי המתחשב בנתונים ובצרכים המיוחדים של כל לקוח או הזמנה לייעוץ כאמור או הצעה להחזיק/לקנות/למכור ני"ע או נכסים פיננסיים או התחייבות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לייעץ ללקוחותיו בהתאם לאמור בו. הניתוח מתפרסם בהתבסס, בין היתר, על נתונים ומידע גלויים לציבור שהונחו כמהימנים מבלי שנבדקו עצמאית, העשויים להיות חסרים, בלתי מדויקים, בלתי מעודכנים ואינם מתיימרים להוות ניתוח מלא של כלל הנושאים המפורטים בה או להחליף את שיקול דעתו העצמאי של הקורא. הדעות המובאות בסקירה מייצגות את עמדת מחבריה והן אינן זהות בהכרח לעמדת יועצי השקעות בבנק. הדעות האמורות נכונות ליום פרסומן לראשונה והן יכולות להשתנות בכל עת ללא הצורך בהודעה מוקדמת. הניתוח מופץ כחלק מתפוצה רחבה, וגם אם במסגרת תפוצה רחבה זו, הוא מגיע אליך אישית באמצעות הדוא"ל או בכל דרך או מדיה אחרת, אין לראות בו משום ניתוח או סקירה המותאמים לצרכיך ולנתונים האישיים שלך, לא מבחינת תוכן הניתוח, לא מבחינת סוגי הני"ע והנכסים הפיננסיים הנזכרים בו, ככל שיהיו ולא מכל בחינה אחרת. עשוי להיות למחברי הסקירה ו/או לבנק עניין אישי בנושא הסקירה. הבנק וכל חברה קשורה אליו ו/או בעלי מניותיו ו/או עובדיו ו/או מי מטעמו אינם לא יהיו אחראים לכל אי דיוק, שגיאה או כל פגם אחר בסקירה זו, לרבות ביחס לנתונים ו/או לכל נזק, ישיר או עקיף, שייגרם, אם ייגרם, כתוצאה מהסתמכות על סקירה זו, ואינם יכולים לערוב או להיות אחראים למהימנות המידע המפורט. אין להפיץ, להעתיק, לפרסם או לעשות כל שימוש אחר בסקירה זו ללא אישור הבנק מראש ובכתב. העברת הסקירה ופרסומה במלואה או בחלקה, ללא קבלת אישור הבנק כאמור לעיל הינה אסורה בהחלט. הבנק ו/או חברות הבנות שלו ו/או החברות הקשורות עוסקות, בין היתר בנייהול תיקי השקעות, מסחר בניירות ערך, ביצוע עסקאות בבורסה ובפעילות בנקאית לסוגיה, ועשויים להחזיק ו/או לבצע, בין היתר, עסקאות בנייר הערך ו/או נכסים פיננסיים הנזכרים בסקירה זו, ככל שזכורים, בהתאם או שלא בהתאם לאמור בה. תיתכן אפשרות שבסקירה נפלו שיבושי הגהה, ניסוח, טעויות, אי דיוקים וכו' למרות שהבנק נוקט באמצעים ככל יכולתו למונעם. השימוש באינטרנט חשוף לתקלות וסיכונים הטבועים ברשת האינטרנט ובמערכות ממוחשבות על אף שהבנק נוקט בכל האמצעים הסבירים למניעת תקלות וסיכונים, כאמור. לפיכך לא ישא הבנק באחריות לנזק ו/או הפסד ו/או הוצאה ו/או תוצאה שנגרמה כתוצאה משיבוש ו/או הפסקה בקווי התקשורת ו/או בהעברת הנתונים ככל שאלו נגרמו מתקלות שאינן בשליטת הבנק ושהבנק לא יכול היה למונען במאמץ סביר.